

Nr 1113

Av herr Nilsson, Nils, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 75, med förslag om den fortsatta regionalpolitiska stödverksamheten, m. m.

(Lika lydande med motion nr 1306 i Andra kammaren)

För glesbygden där jordbruk och skogsbruk varit de huvudsakliga näringarna har den snabba strukturrationaliseringen medfört stora såväl samhällsekonomiska som sociala konsekvenser. Det kan med skäl ifrågasättas om inte denna rationalisering för vissa områden av vårt land skett alltför snabbt. Den snabba mekaniseringen i skogsbruket har i skogslänen medfört att många för småjordbruket nödvändiga arbetstillfällen bortfallit.

Berörda bygder har i varje fall inte haft någon möjlighet att på den alltför korta tiden åstadkomma alternativa arbetstillfällen för den friställda arbetskraften. En industriell utbyggnad för denna arbetskraft skulle ha krävt betydligt längre tidrymd om inte stora ekonomiska resurser stått till buds vilket ju inte varit fallet. Från statens sida har de åtgärder som vidtagits för att bereda arbete för den friställda och den yngre tillkommande arbetskraften i huvudsak varit inriktad på att genom olika stödåtgärder underlätta förflyttning till storstadsområden. Man har i princip godtagit att stora områden på sikt skall avfolkas.

De framtida konsekvenserna av en sådan utveckling har dock inte klarlagts. Kommunerna själva har efter måttet av förmåga genom olika åtgärder försökt att behålla en nödvändig befolkning för bygden. Hit kan räknas en del norrländska kommuners stöd till jordbruket. Även om en sittande utredning arbetar med jordbruksfrågan för Norrland upplevs det sannolikt av många som en besvikelse att i nu föreliggande Kungl. Maj:ts proposition nr 75 jordbruksfrågorna endast helt flyktigt omnämnts. För stora områden är dock småbruket tillsammans med skogsarbete den ännu helt dominerande sysselsättningsmöjligheten. Vid en behandling av lokaliseringsfrågorna i dess helhet för skogslänen kommer man därför inte förbi jordbruket. Här finns då även anledning att omnämna dess betydelse från naturvårds-, beredskaps- och försvarssynpunkt. Det är att beklaga att jordbruksfrågan inte kunnat behandlas i samband med behandlingen av den regionpolitiska verksamheten då dessa frågor ändå hör intimt samman.

En industriell utbyggnad för glesbygden är kapitalkrävande och erfordrar även yrkesmässig tradition. För många glesbygdskommuner har turismen

setts som en ersättningsnäring, men enbart en satsning på denna torde dock inte lösa sysselsättningsproblemen.

Med de begränsade resurser som står till förfogande är det därför nödvändigt att tillvarata de sysselsättningskapande möjligheter som redan finns i glesbygden.

Inom ett flertal kommuner finns en förnämlig hemslöjds- och hantverks-tradition, och ännu sysslar många fortfarande med tillverkning av olika alster inom såväl trä och textil som metall, smide m. m. Det finns här en yrkestradition som bör tillvaratas medan den ännu finns kvar.

Vad som ofta utgjort svårigheten för att få denna form av sysselsättning att bli en mera lönande näring har varit avsaknaden av en effektiv marknadsföring.

En gemensam försäljningsorganisation är nödvändig för att nå en större marknad. Dessutom är allmän rådgivning nödvändig för produktion, skatte- och deklarationsfrågor m. m.

Så erfordras även investerings- och rörelsekapital. Det sistnämnda för såväl inköp av material som för löner till dess att betalning för försålda produkter influtit.

Inom Älvdalens kommun i Dalarna, som hårt drabbats av strukturrationaliseringar och därmed utflyttning, har genom gemensamma ansträngningar av kommunen och enskilda hemslöjdare och hantverkare bildats ett bolag med ändamål att dels marknadsföra produkter och dels på olika sätt stödja den hantverks- och hemslöjdsverksamhet som finns inom kommunen och som kan komma att ge välbehövliga tillskott till sysselsättningar. Även om det är fråga om enstaka sysselsatta på varje arbetsplats kan det här sammanlagt bli fråga om ett inte obetydligt antal arbetstillfällen. För den äldre, lokalt bundna arbetskraften samt kvinnlig arbetskraft är denna arbetsmöjlighet särskilt värdefull.

För att skapa sysselsättning för samma antal vid en industri skulle sannolikt mångdubbelt större kapital erfordras. Tillverkningarna kan även utvecklas till lönande småindustri. Detta som exempel. Samma möjligheter finns för många kommuner inom skogslänen.

Då för sysselsättningen i den utpräglade glesbygden denna form av företagsamhet kan skapa många arbetstillfällen talar starka skäl för att den bör infogas i stödberättigad verksamhet även i form av sysselsättningsstöd. Det stöd som för närvarande förefinns för denna verksamhet är otillräckligt.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 75 måtte besluta att till stödberättigad verksamhet även skall inräknas aktiebolag eller firma som har till uppgift att genom allmän rådgivning och marknadsföring möjliggöra en effektiv hemslöjds- och hantverksverksamhet i

glesbygd samt att sysselsättningsstöd och annat lokaliseringsstöd må kunna utgå till sådan verksamhet som var för sig omfattar ett fåtal personer.

Stockholm den 14 april 1970

Nils Nilsson (cp)
